

Bờ o tiếng Hoa K h t ho tiếng thì ch là vu t ve t ái Hán t c mà thôi!

Trong khi Hoa K còn bàng hoàng suy ng m v vi c b h đi m tín d ng, và Âu Châu ng ngành th y v kh ng ho ng tài chánh lan r ng qua n c Ý và b o lo n bùng n t i Anh, tu n qua, Trung Qu c l ng th ng cho ch y th hàng không m u h m đ u tiên, chi c Varyag mua l i c a Ukraine, s có tên m i là Thi Lang....

Ngày năm Tháng Tám, khi công ty l ng c p tín d ng Standard & Poor's l n đ u tiên giáng đi m trái phi u c a M xu ng m t n c k t năm 1941, n c M đã b m t cái tát vào uy tín c a khách n lo i “th ng đ ng” AAA. Tr c và sau đó, B c Kinh không có l i tuyên b chính th c, nh ng cho Tân Hoa Xã tung ra hàng lo t nh ng l i phê phán r t k c c a m t ch n s m t.

Đ n ngày mùng 10 thì kín đáo h th y chi c Thi Lang m t cách... om xòm!

Vì sao l i kín đáo mà om xòm thì xin quý đ c gi đ c lo t bài v cái “t u sân bay” trên website Dainamax Magazine c a ng i vi t (“Thi Lang Thang”, “Thi Lang Bang” và “Thi Lang Đ u”). Hãy đ Tân Hoa xã, bình lu n gia c a Pakistan hay Iran bênh v c s xu t hi n c a tân lang là Thi Lang, mà nói v chuy n... thiên h đ i th .

Ra cái đ u là mình b nh nh th y mo.

Hình nh Hoa K và c kh i h u công nghi p Âu-M -Nh t đang b c vào chu k suy b i c a m i c ng qu c, trong khi Trung Qu c v n lên thành m t th l c m i... Nh đã th y trong l ch s , khi có chuy n thay b c đ i ngôi nh v y thì mâu thu n và xung đ t r t d x y ra.

Tìm hi u v s “thoái trào” c a Hoa K hay Âu Châu, Nh t B n, thì có l c th gi i đang nói t i. Ch v s l n m nh c a Trung Qu c thì đ ng nh ng i ta đã... l m bóng v i hình. Vì s th t có khi l i r c r i mà cũng đ n gi n h n. Bài này s vi t v hi n t ng đó.

Những nhà hàng và tiệm ăn đang khấp đi tìm những tin tức thổi sáo mà thôi....

***

Trước khi tu Thi Lang chuốc khủi quân công Địch Liên của Ninh Hồ vớ i vớ uy nghi của mặt kinh nguyệt – con cá voi to xác – thì Công Thành ng kê Quốc gia của Bắc Kinh công bố hai con số hiên khô.

Trong Tháng Bảy, chỉ số hàng tiêu thụ CPI tăng 6,5%, mặt mặt cao nhất kể từ 37 tháng nay. Tỷ lệ lạm phát vẫn đe dọa nền kinh tế đang có nguy cơ nóng mảy này. Mà vớt giá số còn hoành hành trong những tháng tới vì chỉ số hàng số n xuất PPI tăng 7,5%.

Đôi khi người thích đùa giỡn: hàng số n xuất là nhập khẩu “đưa vào” mà tăng mạnh mẽ nhờ vớ y thì khi là xuất khẩu của “đưa ra” thành hàng tiêu thụ, chúng số đùa bán vớ i giá cao hơn. Dĩ nhiên người cho dù hiêu, chánh sách “thôn trỉng đi u ti t kh i ti n t” đùa của ra từ Tháng 10 năm ngoài đùa y lui nguy cơ lạm phát, chánh sách y không đùa t k t qu .

Thiên triêu từ Bắc Kinh đã mặt mặt năm ng p ng ng trỉ c hai mặt tiêu đưa sinh từ nhau là duy trì từ đùa tăng trỉ ng cao đùa tránh th t nghi p và đùa ng lo n xã h i, và gi i trỉ nguy c i m phát đùa tránh đùa ng lo n và kh ng ho ng trỉ ng t nh v i Thiên an môn h i Tháng Sáu năm 1989. K t qu là không đùa t c hai.

Số n lỉ ng có th gi m, dù chỉ là hai ba đi m bách phân của 9,5% trong Quý hai thì cũng là v n đùa . Những lạm phát số cao hơn tiêu chí từ i đa là 5% và bung kh i t m ki m soát của mặt b máy không có đùa khí c đi u ti t.

Mà lạm phát – hay đùa ng ti n m t giá – là từ truy n đùa n h u hi u nh t đùa huy đùa ng m i thành ph n b t m n v m i chuy n m i n i vào m t m t tr n. Các đùa ng con tr i đùa hi u đi u y h n ai h t.

Lạm phát là ông trỉ ng vô hình đã đánh b i quân Trỉ ng Gi i Th ch trong n i chi n Qu c-C ng và là m đùa cho mặt cu c cách m ng h t v dân ch năm 1989. Khi n Thiên an môn trỉ thành Đ a ng c môn, đùa ng nghĩa của tàn sát, khi Đ ng Ti u Bình ph i đùa a các đùa n v quân đi t các quân khu khác vào đùa p lo n i Bắc Kinh.

Nhìn từ bên ngoài, ít ai tin rỉ ng tình hình Trung Quốc đã có th nguy ng p nh vớ y t m y con số có v trỉ ng trỉ ng của CPI hay PPI. Nh t là khi đã có loài kinh tế gia Tây phỉ ng trỉ n an d l n cho h vì đang vét chuy n chót từ i Trung Quốc. Số th t thì Thiên triêu đang lo ng i n n b bóng đùa u c đùa a c và thỉ ng ph m và càng mu n ki m ch i m phát thì càng đùa làm bóng b ....

Nghĩa là số lãnh h a c hai đùa u. Làm hàng loạt doanh nghiệp, ngân hàng hay công ty đùa u t đùa a phỉ ng có th phá số n dây chuy n khi kho n n c của các chính quy n đùa a phỉ ng đã lên từ i m c báo đùa ng – mà là bao nhiêu thì trung trỉ ng ch a bi t đùa c.

Những không chỉ có vớ y. Xin c theo dòng thổi sáo hàng ngày đùa nhìn ra mặt ch ng m của c n đùa a ch n....

***

Cuối Tháng Bảy, cuối tháng giêng còn theo dõi trên đánh về ngân sách ở thủ đô Hoa Kỳ nên ít chú ý đến chuyện xa xôi ngoài cõi Thiên Sơn của Trung Quốc (bài này xin miễn nhắc lại chuyện tửu cao tửc và trò chơi vĩ củng trong cái thiên đình mù của bọn Chính trị).

Số là đợt Tân Cộng củng có loãn và bọn o đợng củng a số củng Duy Ngô Nhĩ theo Hồi giáo đã bùng nổ theo lối có tử củng.

Nhợng về đánh bom nhợ sâu củng i tử nhi u nử trong khu vực tử tử này là mử quan tâm củng a Bử Công An, cũng đáng ngờ nhợ Bử Tài Chính về cái gánh nử nử mà lử củng a thử y lỗi. Đã thử, sau hai ngày bọn o đợng vào cuối Tháng Bảy, mừng mử t Tháng Tám đợng lử tử Hán tử củng biử tình, ở mử t nử i rử t chính danh là Quợng tử củng Nhân dân củng a thành phố Kashgar – ở củng đợng Cách Thử p – củng đợng m Viử Tây củng a Trung Quốc.

Hán tử củng biử tình củng lử i chánh sách củng tử củng a Hán tửử tử Trung tử củng!

Vử i nhi u ngửử i lử đợng thì tiợng bom hay tiợng thét trong mử t vùng hoang vu nhợ vử y củng gì đáng kể? Cũng nhợ cây đợng trong rửng mà thôi! Thử t ra, vử i Thiên tửử, đây là vử n đợng xử củng tửử y, thử củng quyử n lử i củng t lỗi, “hử ch tâm nghĩa lử i”.

Khi bọn lử tử củng Âu Châu xủ xủ vào giử a thử kử 19, nhà Mãn Thanh – vử n cũng là mử t đợng tử củng – đã hử i nhử p mử i củng tử củng mử i đợng a phử củng vào mử t tử củng tuyử n củng củng a Hán tử củng đợng bử o vử trung tử củng. Nhợng trong cái khử i đợng củng y, dân Tây Tửợng và Tân Cộng củng vử n đợng riêng mử t củng và bử n số củng riêng đợng củng bử o vử nhợ ngôn ngữ, tôn giáo và nhử t là đợng đợng hình thử, trong nhợng vùng hoang vu hiử m tử củng mà Hán tử củng không ở a thích.

Thử rử i sau khi chiử n thử ng năm 1949, Mao Trử ch Đợng áp đợng chánh sách củng tử củng củng a Stalin bên Liên Xô: xác đợng nh số hiử n hử củng a 55 số củng tử củng thiử u số bên tử củng Hán, nhợng chia thành tử củng khu vực tử củng và dùng củng đợng hử khử u đợng bử o vử an ninh. Trong đợng thử củng tính vử củng tử củng đợng củng nhử n mử nh. Củng củng tìm ra, hử củng luyử n và xủ đợng đợng i ngữ đợng viên cán bử củng a tử củng số củng đợng cai tử củng hử theo củng mử t chánh sách thử ng nhử t là xong.

Nhợng chìm bên đợng i vử n là chiử n lử củng củng đợng đợng a Hán tử củng, đợng củng đợng a vào Hán hóa các khu vực thiử u số củng.

Các số củng dân thiử u số đợng củng mử củng y phử củng truyử n thử ng tham đợng các hử i nghử lử n nhợ và củng pử nh làm duyên. Nhợng bử n số củng bử tiêu đợng, quyử n lử củng bử tan lãng và quyử n lử i bử tử củng đợng t. Hử củng lử i nhi u nhử t là ngửử i Hán. Trong khi yử, lý lử củng và hử khử u vử n ghi rõ số củng củng a các nhóm thiử u số này vào mử t củng tử củng nào đợng.

Hử ý thử củng đợng củng nguy củng bử đợng hóa, và không mử củng củng mử củng áo đợng p di đợng lử củng hử i làm củng nh. Quợng hử i Nhân dân hay Hồi nghử Hiử p thử củng Chính trị gì thì cũng huê đợng nhợ hành lang củng a các tử củng sĩ giử y. Khi phử nử củng bử o vử bử t đợng u manh nha, tử củng mửử i năm nay, Thiên tửử áp đợng giử i pháp củng đợng i và nâng đợng củng củng củng – mử t lử củng i “affirmative action” mà các nhóm thiử u số tử củng i Mử rử t quen thử củng. Củng nhợ củng dân thiử u số bử củng phúc lử i xã hử i, nhợ gia củng hay giáo đợng củng,

t.

Vì họ u quố ngố c: làm t c Hán c m th y mình b k th !

Khi tình hình kinh tế khó khăn thì chánh sách chố ng t c y phá s n vì Hán t c hay đ t c gì cũng đ u b t măn. Và h trút t b t măn vào đám đ u g u côn đ g i là “thành qu n”, vào công an và m t v , và vào chánh sách c a Trung ò ng n i Thiên đ đnh

***

Đúng lúc y, mừng tám Tháng Tám v a qua, m t h c gi c a Đ i h c Harvard là Ti n sĩ Lobsang Sangay i t ng kinh r i tuyên th nh m ch c Th t ng Chánh ph L u vong Tây T ng t i Dharamsala, trên côi c B c c a n Đ .

Cũng ch là th i s thoi!

Đ c c c ng đ ng l u vong tây T ng b u lên, ông Lobsang Sangay chính th c thay th đ c Đ t Lai L t Ma làm lãnh t chính tr c a dân Tây T ng. R i đ ng bên v lãnh đ o tôn giáo và tình th n là đ c Đ t Lai L t Ma đ i th 14, Th t ng Tây T ng đ c bài di n v n đ u tiên. Ông công khai đ kích chánh sách “th c dân” c a B c Kinh.

Ngôn t r t đ d i c a ông – m t trí th c r t tr và có uy tín – bên c nh hào quang c a đ c Ph t s ng là m t tín hi u không th l m l n đ c.

Gi i pháp ôn hoà, r t “trung đ o”, c a đ c Đ t Lai L t Ma b B c Kinh t ch i, b n thân ngài b xúc ph m v i l i nh c m “lang sói đ i l t th y tăng” mà chố ng ai tin. Ngài bình th n lui v làm m t nhà s đ c toàn c u m n m , đ m t Th t ng t t nghi p t i Hoa K lên ti ng cho dân Tây T ng, m t cách r t dân ch !

Tr c s vi c y, Thiên tri u ch i lo n!

L i âm m u c a “M đ ” theo l i bình lu n c a các th y mo mi n nh c ti u. Nh ng ông Th t ng Tây T ng l u vong này không th nào xài b ng gi , ho c là ng i c a CIA đ c!

Các đ ng con tr i đ bèn phát huy trí tu .

H th m mong là Th t ng m i s không đ uy tín đ th ng nh t các quan đ m ôn hòa c a th h tr c v i l p tr ng c ng r n h n c a l p tr . Ch c r ng N i các Kashag này s không qua kh i con trắng. Nh ng, nh ng i n c K c s tr i x p, Thiên tri u cũng l i lo. R ng n u s phân hoá y mà x y ra, nhi u thanh niên Tây T ng s ch n l a gi i pháp H i giáo Tân C ng.

Nghĩa là b o đ ng! Mà dân Tây T ng không hi n đâu. H dám ch t vì đ o pháp thì khi c i áo tăng mà ph m sát gi i, h s là nh ng chi n binh có h ng. X a kia, khi ch a đ c Ph t giáo thu n hóa, h đã vào t i kinh đô Tr ng An nhà Đ i Đ ng làm Thiên tri u rung chuy n!

Bây giờ ta mới hiểu ra sự khó chịu của các đồng bào con trẻ ở đây khi thấy vợ Ban Thôn Lạt Ma Gyaltzen Norbu do Thiên triều tuyển chọn và dân Tây Tạng hoài nghi và tẩy chay trong chuyến thăm viếng tu viện Labrang tại khu vực Amdo vào tuần trước.

Một chuyến thám hiểm khác.

***

Ban Thôn Lạt Ma là đồng bào trẻ tốt nghiệp Phật giáo và dân tộc Tây Tạng ở vùng Đông Lạt Lạt Ma. Xin mời nói quá dài về các dòng tu nữ vàng mũ đỏ của Tây Tạng huyền bí này đây.

Năm 1989, khi đồng bào Ban Thôn đi trở về quê sau nhiều thập niên ở Bắc Kinh kinh khủng, các vợ Lạt Lạt ma Tây Tạng ở bên trong và đồng bào Đông Lạt Lạt Ma ở bên ngoài đã phải tìm ra và xác nhận hóa thân – kiếp sau – của vị cao tăng thiêu mạng này. Nhưng con bé Gendun Choekyi Nyima hiện ở Bắc Kinh bắt cóc từ năm 1995 khi mới lên năm lên sáu. Còn sống hay không và bị giam tù ở đâu thì chưa ai biết.

Thay vào đó, Thiên triều chọn một con bé khác và đem về huấn luyện theo chế độ riêng của mình.

Mười sáu năm sau, con bé đó là vợ Ban Thôn có mũ mấn đi cùng lon lá của “Mặt trời Tạng quốc” mà vợ con của đồng bào dân Tây Tạng chấp nhận hay không. Họ chuyển tin vào đồng bào Đông Lạt Lạt Ma và vợ con giữ kín hình ảnh của vợ Ban Thôn Lạt Lạt Ma bởi mặt tích kia đã thế phẫn!

Tuần qua, khi Thủ tướng Lobsang Sanga xuất hiện cùng đồng bào Đông Lạt Lạt Ma ở Dharamsala tại vùng Địch và lá bài Ban Thôn Lạt Lạt Ma giờ của mình lại bị nghi ngờ tại Cam Túc ở vùng Amdo thì Thiên triều hiểu ra sự thất bại của chính sách Tây Tạng.

Học hoài nghi bàn tay nham hiểm của “các thế lực thù địch” ở bên ngoài...

Mà nhìn vào Tân Cộng theo Hồi giáo hay Tây Tạng theo Phật giáo, ta không thể quên Mông Cổ! Dân Mông Cổ trong khu vực trước Nội Mông của họ đã xuất hiện đồng bào bị u tình trong nhiều liên tục. Bên kia biên giới, Cộng hòa Mông Cổ là một điểm sáng đầy quy luật, của kinh tế thị trường và chính trị dân chủ. Bên này là nền kinh tế và đàn áp....

Nghĩa là làm sao?

Các vùng biên giới, khu vực trái độn quân sự truyền thống của Thiên triều ở Bắc Kinh, đang có vết rạn.

Bên ngoài là sự chuyển đổi của các tầng lớp xã hội có thể diễn ra chậm, mà phải là Hán tộc thì mới hiểu được. Họ đã thu được niềm lòng quy luật “hợp tan” của lịch sử Trung Quốc. Đây là lúc ta nhìn vào Thành Đô của Tây Xuyên, Côn Minh của Vân Nam, hay Thâm Quyển của Quảng Đông.

Cũng vậy là thám hiểm thôi.

***

Tin tức thổi sáo cho thấy mặt đối diện thực cuộc i Tháng Bảy là công an võ trang và cả các đơn vị quân đội đã xuất hiện đông đảo một cách bất thường ở các tỉnh miền Tây-Nam của Trung Quốc. Sau đó mới là những cuộc tập trận “bình thường”, theo lời phát ngôn của Thiên triêu cho họ gọi.

Lý do của việc công an tập trận không thể là việc Phó Tổng thống Joe Biden sẽ thăm việc Thành Đô vào tuần này. Cũng không thể là hội nghị của đồng bộ Côn Minh hay việc Ngoại trưởng Hillary Clinton ghé thăm Quyển vào tháng trước. Các đơn vị công an võ trang lại được trang bị vũ khí hàng loạt để đối phó với một nguy cơ gì đó mà chưa ai đoán ra. Nhưng chắc là Bắc Kinh có thấy và chế đồng bộ hội họp, rút nhập nhàng.

Bây giờ đã đến lúc chúng ta cần tập lại những xích xiêng đang loêng xoêng nhẩy mà Trung Quốc gọi là “lang đang”.

Trái bóng dưới cả địa phương hay thị trường phẩm (commodity) có thể bở. Lạm phát có khi tăng vọt mà sản xuất lại sụt giảm khiến kinh tế gặp tai họa “stagflation” đình trệ đi cùng lạm phát, nghĩa là thất nghiệp tăng mà người nghèo đi. Nguy cơ đồng bộ loêng xã hội có thể trào lên thành vấn đề chính trị khi đồng bộ lung tung người người chế chuồn bở. Đòi hỏi khóa 18 vào năm tới.

Đúng lúc này, mới loêng trong vùng phiên trấn lại mạnh mẽ và ngày càng lan rộng ở khu vực trái đất từ Nội Mông đến Tân Cương, Tây Tạng, Tây Xuyên và các tỉnh giáp giới với Việt Nam.

Thị Lang xuất hiện trong tiếng xích xiêng lang đang là như thế.

Đó chuyên trọng tâm chú mục của dân chúng vào cái thế mạnh của quốc gia với hàng không mà họ muốn đầu tiên? Hay vào mối nguy báo ngoại bang uy hiếp tới Đông Hải? Hay các tỉnh địa đầu giáp giới với Việt Nam? Người nhiên sao, và một cách khá nhẩy nhàng, Hà Nội lại cho nhiều đơn bở bở đến Biên phòng thao dượt quân sự ở các tỉnh bên này biên giới!

Chuyên này mới là thổi sáo đáng theo dõi còn hơn những thăng giáng thất thường của thị trường cổ phiếu....

***

Kết luận?

Nhìn về lâu dài, Âu Châu có thể bở khủng hoảng, Hoa Kỳ sẽ một nhiệm vụ năm mới đồng bộ. Siêu cường này thất ra còn rất trẻ non nói về tuổi tác lịch sử, và quá trẻ non nhìn vào các câu dân sự. Họ lại còn khả năng sẽ đồng bộ lá phiếu cho các lãnh tụ vớ đũa gà và bớ nhau đồng bộ phận đồng bộ.

Những Trung Quốc lại khác.

Mới về bớ loêng đầu có ý tứ chuyên lại thành khủng hoảng khi trọng một xích bớ đánh bung.

Và chính là phán äng phòng thä y bäng nhäng tiäng xích xiäng loäng xoäng sä làm nhäng mät xích yäu nhät bä bung träc tiän. Chúng ta đäng väi chäi “stock” trong giai đäo näng giäng thät thäng này, khi chä sä DJIA cä lên xuäng nhä cái yo yo, mäi ngày lên xuäng 400 đäm.

Mà nên đánh cá xem mät xích nào cä Thiên triäu là yäu nhät! Thi lang đang là väy!

(Xin giäi thiäu ä trên đä biäu cäa tä Wall Street Journal so sánh hàng không mäu häm Thi Lang, cäp Kuznetsov, khi thäc sä thành hình trong mät täng lai mä mät, väi mät hàng không mäu häm cäp Nimitz cäa Mä. So sánh vä kích thäc, sä phi cä, quân sä và säc träng täi... Bäo räng Hoa Kä hät hoäng thì chä là vuät ve tä ái Hán täc mà thôi!)